

Mk 1,16-20 Povolání učedníků

Autor přípravy

[vikáři 2000 \(ved. Tomáš Trusina\)](#)

1. První reakce

Kým se začíná? Plebs. Může to být hodně lákavá nabídka (rybář je v nadřazeném postavení, i když třeba ve smyslu pomoci)

Okamžitost uposlechnutí výzvy - opravdu to tak je? Skutečně všechno opustili? Takhle radikálně to šlo snad jen tenkrát (entuziasté?). Trochu to připomíná příručku pro sektáře: budoucí učedníci jsou vytrženi z dosavadního kontextu.

Do církve jsme povoláni, neuspokojujeme své potřeby. Jde tu spíš o povolání do církve, nebo do úřadu?

"Učiním z vás rybáře lidí" - z této věty se stala omšelá nepěkná fráze. "Rybáři lidí" - lovení dušiček, evangelizace? Na jakou návnadu se asi lidi chytají? Povolání k lidem je opak soustředěnosti na sebe (Gnose - mystická cesta k dosažení dokonalosti a vytržení z tohoto 'zlého' světa.)

Otcové se obvykle pro víru neopouštějí, spíše naopak se opouští víra otců

Nešťastní faráři, kteří se opravují a babrají v sítích

2. Text

2.1. Poznámky k některým výrazům

v. 16 - ~~rybáři~~ rybáři - neodvozeno od ryby, ale od soli, "solňáci", "slanečkáři" (stejně tak "námořník"), svázanost zaměstnání s živlem

v. 17 - lépe "učiním, abyste se stali (že se stanete) rybáři lidí" (nabourání rychlosti a jednoduchosti běhu příběhu)

v. 18 - ~~učedníci~~ učedníci, dokonavě: dali se do následování (vyrazili za ním, přidali se k němu)

v.20 - ~~rozdíl~~ rozdíl od v.18 kde je ~~vý~~ jádřeno jednou civilně, jednou teologicky - klíšé jsou trochu nabourána

2.2. Kontext

v.14-15 - počátek Ježíšovy činnosti, Galilea, kázání evangelia Božího, programové prohlášení k Markovu evangeliu, trochu to vysvětluje naléhavost, s jakou se všechno děje

v.21nn - den v Kafarnaum

- čtyři učedníci často pohromadě (pak jen tři, nakonec jen Petr a ti dva zvlášť), učednické jádro
- poprvé se objevují učedníci
- všechno, co Ježíš od nynějška dělá, se děje s učedníky
- "přecházení" - Ježíš přišel do Galileje (v.14), prochází kolem Galilejského moře (v.16), přijdou do Kafarnaum (v.21)
- Jr 16,14-18 - shromáždění lidu Izraelského ze všech končin; rybáři shromažďují
- Ez 47,9-11- eschatologický kontext, životodárný potok z chrámového pramene se vlévá do Pustého moře a ozdravuje jej, takže tam mohou žít mnohé ryby a budou tam rybáři.
- v.29 - Ježíš jde do Šimonova a Ondřejova domu – nevzdali se všeho majetku

2.3. Komentář:

v.16

- moře - obživa, ale i místo smrti. Co to znamená, že první Ježíšova slova se ozývají na břehu moře?
- vymezení proti Janovi - za ním se chodilo do Judska, Ježíš jde do Galileje za lidmi
- Galilea - náboženská periferie
- rybáři nábožensky a sociálně nic moc (vybírají ze svých sítí čisté i nečisté)
- (u Lk Ježíš vstoupí do jedné z Petrových lodí)
- Ježíš potkává první lidi v konkrétní situaci, při práci, závislé na moři a oslovuje je jménem
- Šimon a Ondřej - smíšená náboženská rodina (Ž + Ř)?
- Ježíšovo působení se odehrává CESTOU, na cestě. Kam ta cesta asi vede?
- břeh moře - religionistický "práh", tj. místo přechodu mezi profánním a posvátným, mezi životem a smrtí (viz. křest – zemřít starému, utopit to a znovu se narodit novému životu)

v. 17

- "slanečkáři lidí" - sůl země (trochu to může souznít)
- změna zaměstnání - přesměrování od objektu moře (smrt, podsvětí) k lidem. Rybáři zůstávají.
- "učiním z vás rybáře..." - budoucí čas, s člověkem se něco stane, když ho Ježíš osloví; co z nich bude se uvidí až cestou
- povolání - vyzvání - zaslíbení = počátek Izraele, Abrahama...

v. 18

- odlišnost od rabínské tradice, kde žák diskutoval (učedníci neřeknou ani slovo) a kde si žák volil učitele

¶¶¶¶¶naléhavost, vyzývavost, eschatologická dimenze povolání

- uposlechnout znamená opustit dosavadní způsob obživy spojený s mořem, vyslání do budoucnosti

- následování není napodobování (šli za ním). Je to dynamičtější - motiv cesty a pozvání na cestu.

- k následování viz Bonhoeffer

- opustili sítě, ale měli stále domeček (sr. v. 29) - není to až tak sektářské

- v evangeliu Janově: když Ježíš zemře, tak jsou zase zpátky na lodi

- Ježíš "humanizuje" rybářské povolání (Nico ter Linden) - stejně tak Mojžíš (z pastýře se stává pastýř lidu), Elša (z oráče se stává oráč Izraele)

v. 19 - 20

“ - Jakub a Jan - podílníci rodinné firmy - jiná sociální vrstva (když ji opustili, stejně dál fungovala), opustili otce, ne firmu

- jde o základní nasměrování a svázanost: k moři nebo k Ježíšovi? K rodině nebo k Ježíšovi?

- jde o to, co se mně bezprostředně dotýká (moře, Ježíš)

- následování - pohyb za tím, kdo povolal

- opustit rodiče x jinde (Mk 7) - o rodiče se má pořádně starat, nejen dávat daň

- vzdávají se jistoty rodinného kruhu, ne rodiny (Nico ter Linden)

- přestat být vázán na jedinou možnou cestu, přesun autority (autorita není v zádech - s otcem za zády, ale přede mnou)

3. Teologická témata

a) povolání – nikoli zaměstnání, způsob obživy; skutečnost, že je někdo povolán – tři kroky pro naplnění:

1. příchod toho, kdo povolává;

2. vlastní zavolání, zvolání, promluva;

3. kladná odpověď (po)volaného

b) sestoupení Boží – Boží příchod k člověku v Ježíši, Ježíšovo chození za lidmi – evangelia jako velký cestopis o Ježíšově putování k lidem – procestoval celou Svatou zemi; důvod naší cesty za lidmi – Pavel (povoláný Ježíšem) jako dobrý učedník – naučit se chodit za lidmi s evangeliem, procestoval půl tehdy známého světa! – Boží sestoupení, příchod k lidem jako důvod misie

c) následování – viz Bonhoeffer?; nikoli kopírování, ale přijetí a svobodné, osobně podmíněné, rozvinuté; ve smyslu jít s někým – spolupodílet se, jít společně kus cesty, sdílet

životní osudy, spolunést tíhu života i společnou radost: motiv společenství, které z následovníků vzniká

- následování – viz. nelehká úzká cesta; znamená praktikovat křesťanství – mít na mysli vždy člověka (rybáři lidí), i když s lidmi přímo nepracuji - nesobeckost

d) povolání k víře, ke křesťanství; tj. k životu jako cestě, úzké cestě za Kristem; na této cestě jsou různé ‚turistické‘ značky (směrovky – Desatero, Kázání na hoře, ...)

e) ‚povolání‘ k sobě samému ~ od smrti (moře) k životu (lidé); od sebe (‚smrt‘) k druhým (život) - na této cestě člověk může nalézt sebe sama, svůj smysl; tím, že ze sebe vyjde a bude se orientovat na to nejnosnější (Krista), tak i sebe nalezne, sebe skutečného

f) malý Exodus – tj. stvoření světa, vyvedení ze země, která byla symbolem podsvětí, říše mrtvých; zároveň tedy stvoření člověka a také lidu božího. Abrahamovská pouť do země zaslíbené (jít za Kristem - země zaslíbená ~ Království Boží ~ kříž).

4. Dnešní pohled na tento text

a) Jako by ten text nahrával sektářskému způsobu oslovování lidí – zavolat, podmanit, „ted' jdi, opusť vše, co máš, práci, rodinu a následuj vůdce.“ Lovit lidi – nalákat je na návnadu a pak chytit do sítě.

b) Vzbuzuje otázky po našem povolání, které většinou nebylo tak zřetelné a rozhodné. Je mé povolání méněcenné, když neznám jeho den a hodinu?, když to neproběhlo tak rychle a předpisově?

Příběh o povolání rybářů není normou pro naši víru. Je svědectvím o víře sloupů církve. Nezavazuje a nesvazuje, nýbrž inspiruje.

c) Je mé následování plnohodnotné, když spíš škobrtám a klopýtám? Když se rozmýšlím, kriticky vážím slova a činy druhého, dávám si načas? Když nechodím do sboru, když nepatřím do církve?

Co znamená konkrétně v mém každodenním životě následovat Ježíše Krista?

d) Jak nám dneska zní slovo „povolání“? S tím slovem se dnes většina lidí setká na dotazníku, kde se má vyplnit na řádek slovem „povolání“ to, čím se živí. Jaké je jeho zaměstnání. A rozlišujeme mezi náročným povoláním, dobře či hůře placeným povoláním atd. Co by do takového dotazníku vyplnil Ondřej, bratr Šimona? Jaké je jeho povolání? K čemu byl povolán? Zajisté by tam mohl napsat: rybář. Ale také by tam klidně mohlo stát: rybář, apoštol či učedník Ježíše Krista. Vždyť o tom je náš příběh, jak byl za učedníka povolán. A nejen on, ale i další. A ani u těch čtyř jmen, která jsme dnes slyšeli, se to

nezastavilo.

5. Podněty pro kázání

Odkud a koho Ježíš povolal, kam a k čemu? Neřeší se přitom, jak se to stalo, že opustili vše a odešli.

odkud: z Galileje (a vše co s tím souvisí) od moře, od práce;

koho: obyčejné lidi, spíše podprůměr, špinavé, i nábožensky;

kam: na cestu, k následování;

k čemu: k lidem, k lovení lidí – ne k lovení na návnadu, ale k vylovování lidí, co se topí, co potřebují pomoc

jak: neřeší se, je to tajemství, respektujeme ho, můžeme se radovat, děkovat, ale netřeba snažit se do tajemství pronikat.

- Rybáři jsou zastiženi při práci, Ježíš nečeká na padla.
- Rybáři neopouštějí rodinné vztahy, nýbrž rodinné zázemí.
- Rybářům nejsou přislíbeny mystické zážitky, nýbrž poslání = smysl života.
- “Budou rybáři lidí. Už se nebudou každé ráno nešťastně probírat v roztrhaných sítích, jako faráři v řídnoucích kartotékách...”

- Následování neznamena nezodpovědně rozbourat svůj dosavadní život, ale důsledně se poměřovat Kristem v běžném životě – na pracovišti, ve škole, atd. Nejsme povoláni k dokonalosti, důležité je následovat, ne být v tom perfektní (viz. i učedníci často selhávají). Následovat znamená přijmout svůj díl odpovědnosti...

- Příběh úplně prvních křesťanů – ‘základu’ církve. Jaká tato první církvička byla, jaká je dnes?

- Jsme schopni takto zrekonstruovat své vlastní povolání? Je povolání jednorázovou záležitostí nebo spíše symfonií – mnoha hlasů, mnoha způsobů, trvajících v čase (i s pomlkami, klidnými i vzrušenějšími pasážemi?)

- Rybáři lidí: Chytit rybu do sítě a vylovit ji z moře na souš znamená ji zahubit. Chytit člověka a vytáhnout ho z moře (potopy!) na souš znamená jej zachránit! Což takhle povolat automechanika za opraváře lidských duší, zedníka za dělníka na Boží stavbu apod.?

6. Podněty pro bohoslužebné zpracování (liturgie)

Introit:

Ž 119,30n; Ž 130,1-2a; Ž 33,12.20-22; Ž 139,1-12

Čtení:

Jr 16,14-17(21); 1Kr 19,15-21; Ex 3,1-12; Gn 12,1-5; Oz 11,1-11

Poslání:

2Tes 2,13-17; 1Kor 1,26-31; Mk 16,15; Zj 3,7n. 10-13

Požehnání:

Ž 121,5-8

Písně:

EZ 500, 680, 692, 242, 425

edice

18

[stáhnout PDF](#)